

Aan: Ministerie van Sociale Zaken (SZW)

Van: Stichting ZZZ Pensioen

Datum: 28 januari 2015

Onderwerp: Reactie internetconsultatie Wetsvoorstel bescherming lijfrenteopbouw en stimulering pensioenopbouw.

0. Inleiding

Met veel belangstelling hebben de zzz-organisaties, verenigd in de Stichting ZZZ Pensioen kennis genomen van het consultatiedocument inzake het wetsvoorstel bescherming lijfrenteopbouw en stimulering pensioenopbouw. We juichen het toe dat hierdoor, alsmede door aanpalende wetgeving, het opbouwen van pensioen door zelfstandigen wordt gestimuleerd. Wij zijn van mening dat er nog wel ruimte voor verbetering is. Deze notitie bevat van ook enkele voorstellen die betrekking hebben op bestaande knelpunten in wet- en regelgeving inzake het flexibele karakter van ZZZ Pensioen.

1. Wetsvoorstel bescherming lijfrenteopbouw en stimulering pensioenopbouw

De eis van minimaal 5 jaar deelname vormt een struikelblok voor deelname en werkt dus averechts op de doelstelling om pensioenopbouw door zelfstandigen te stimuleren. Dit kan eenvoudig worden opgelost, door de referteperiode te stellen op het aantal deelnamejaren, gemaximeerd op 5 jaar.

De eis dat er sprake moet zijn van enige inleg per jaar is een administratieve last en vormt bovendien een nodeloze beperking van de beoogde flexibiliteit.

De maximale inleg van € 6000 per jaar, die de bovenmatigheid bepaalt, beperkt de totale inleg over de deelnameperiode tot € 6000 per jaar, terwijl de fiscale jaarruimte groter kan zijn dan € 6000. Dat is dus een volumebeperking voor alle deelnemers. Uitgaande van 40 jaar opbouw is het totale beschermde vermogen beperkt tot € 240.000, terwijl het maximaal beschermde vermogen eerder door de staatssecretaris is beperkt tot € 250.000. Daarnaast vormt deze eis een regelrechte beperking van de door ons beoogde flexibiliteit, omdat men een lagere jaarinleg dan € 6000 niet in een ander jaar kan compenseren door een hogere jaarinleg.

De flexibiliteit, die voor de deelnemers noodzakelijk is, kan worden behouden, door de systematiek van de regeling aan te passen op de volgende wijze.

- Referteperiode is aantal deelnamejaren, maximum referteperiode is 5 jaar
- Maximale opbouw in 5 jaar: € 30.000, Gemiddeld € 6000 per jaar
- Maximale jaaropbouw € 10.000 Het bovenmatige is niet beschermd.
- Referteperiode korter dan 5 jaar: naar rato aangepaste maxima.

2. Uitkeringsleeftijd / ingangsdatum uitkering

De leeftijd waarop de uitkering ingaat, wordt in het ZFP Pensioen door de deelnemer naar keuze vastgesteld tussen 60 en 72 in het jaar voorafgaande aan de gekozen uitkeringsdatum. In het huidige lijfrenteregime wordt deze flexibiliteit in uitkeringsdatum en uitkeringsduur ernstig beperkt door een uitkeringsleeftijd onder de AOW-leeftijd verplicht te koppelen aan een langere uitkeringsperiode. Indien de uitkeringen ingaan voor de AOW-leeftijd dan moeten deze uitkeringen een looptijd hebben van minimaal 20 jaar plus het aantal jaren dat de uitkeringen eerder ingaan.

Wij stellen voor om deze koppeling van de uitkeringsperiode aan de AOW-leeftijd ongedaan te maken, om zo de benodigde flexibiliteit in uitkeringsleeftijd en uitkeringsduur van het ZFP Pensioen mogelijk te maken.

In het genoemde wetsvoorstel (art. 15) is opgenomen, dat de ingangsdatum van de uitkering tijdens de referteperiode van 5 jaar niet mag zijn uitgesteld. In het ZFP Pensioen is geen sprake van een vooraf vastgestelde ingangsdatum of uitkeringsleeftijd en er kan dus evenmin sprake zijn van uitstel daarvan. Daarom kan deze voorwaarde niet van toepassing zijn op de deelnemers aan het ZFP Pensioen.

3. Begrenzingsmaatregel

Onderdeel van het bestaande lijfrenteregime is de begrenzingsmaatregel. Indien de uitkeringen ingaan nadat de AOW-leeftijd is bereikt en het totale bedrag aan uitkeringen hoger is dan € 21.142 per jaar dan moeten de uitkeringen een looptijd hebben van minimaal 20 jaar. Deze begrenzingsmaatregel beperkt de flexibiliteit van de regeling en kan er voor zorgen dat het jaarlijks uit te keren bedrag slechts beperkt is. Wij stellen voor om het bedrag in deze begrenzingsmaatregel op te trekken naar een niveau, dat een flexibele tijdelijke uitkeringsduur mogelijk maakt zonder sancties.

4. Samengevat stellen wij voor om

- De systematiek in de beschermingsmaatregel aan te passen, zodat flexibiliteit in de inleg van ZFP Pensioen mogelijk wordt gemaakt.
- De koppeling van een mogelijke uitkeringsduur aan de AOW-leeftijd ongedaan te maken, zodat een flexibele uitkeringsduur van het ZFP Pensioen mogelijk wordt gemaakt.
- Het bedrag in de begrenzingsmaatregel aan te passen, zodat er een vrije keuze van uitkeringsduur met daaraan gerelateerde uitkeringshoogte wordt mogelijk gemaakt in het ZFP Pensioen.

Nadere Toelichting bij de voorstellen t.a.v. het Wetsvoorstel bescherming lijfrenteopbouw en stimulering pensioenopbouw

- Om voor bescherming in aanmerking te komen mag gedurende de toetsingsperiode van vijf jaar de inleg op een pensioenvoorziening per afzonderlijk jaar niet meer dan € 6.000 bedragen. Van zelfstandigen is bekend dat er in het ene jaar meer geld beschikbaar is om in te leggen voor pensioen dan in een ander jaar. Om het mogelijk te maken om in de "vette" jaren inleg goed te maken ten opzichte van de "magere" jaren ligt het meer voor de hand om te werken met een gemiddelde. Wij stellen dan ook voor te werken met een gemiddelde van € 30.000 over een periode van vijf jaar. Wanneer dit niet gebeurt wordt de kans op een goed pensioen aanzienlijk verkleind. Wij begrijpen dat de bedoelde begrenzing is opgenomen om te voorkomen dat personen die aan zien komen dat ze in de bijstand komen in de vijf jaar voor de aanvraag nog substantiële bedragen wegsluizen. Wij vragen ons af of dergelijke maatregelen nodig zijn. Veelal zal een zelfstandige niet twee jaar, drie jaar of vier jaar, laat staan vijf jaar van te voren zien aankomen dat men in de bijstand terecht gaat komen. Tegen de tijd dat deze gedachte reëel gaat worden, zal er onvoldoende kapitaal aanwezig zijn om nog weg te kunnen sluisen. Mocht het toch nodig worden geacht het risico op grote stortingen voorafgaand aan de bijstandsaanvraag, verder te mitigeren zou additioneel een jaargrens van € 10.000 kunnen worden opgenomen.
- In het consultatiedocument is opgenomen dat de overeenkomst door de belanghebbende ten minste vijf jaar voor de bijstandsaanvraag moet zijn afgesloten. Dit betekent dat de komende vijf jaar alleen personen die nu al een lijfrente hebben lopen onder deze regeling vallen. Dit miskent de doelstelling van dit wetsvoorstel, namelijk het stimuleren van pensioenopbouw door zelfstandigen. Tot dusverre was het feit dat het opgebouwde pensioenvermogen wordt meegenomen in de vermogenstoets een grote belemmering om geld in te leggen. Het nog niet hebben afgesloten van een lijfrente werkt in de komende jaren nog steeds in het nadeel van de zelfstandigen.
- In het verlengde van het voorgaande zou de termijn van vijf jaar ook niet moeten gelden voor zelfstandigen die net starten. Om tot een goede pensioenopbouw te komen is het van groot belang zo vroeg mogelijk te beginnen met sparen (zeker gezien de voorgestelde begrenzingen). Het zou voor elke startende zelfstandige, ongeacht of het om echte starter gaat of iemand die een overstap maakt vanuit loondienst, vanzelfsprekend moeten zijn om ook als zelfstandige pensioen op te gaan bouwen. Hierbij past het dat het een startende zelfstandige niet wordt tegengeworpen dat deze nog niet vijf jaar een lijfrente heeft lopen. Immers dat was nog niet mogelijk dan wel nodig. Een oplossing zou er in kunnen zijn gelegen om de 5 jaarstermijn wel als referterperiode te hanteren maar de eis van 5 jaar deelname te laten vervallen. Bij een opbouwperiode korter dan 5 jaar wordt de referterperiode automatisch korter en het bij behorende bedrag lager. Een andere optie zou zijn om een overgangsbepaling op te nemen waarbij het feit dat een zelfstandige tot dusverre geen lijfrente heeft afgesloten niet tegen die persoon werkt.
- In het consultatiedocument is tevens opgenomen dat er ieder jaar sprake moet zijn geweest van enige inleg. De term enige inleg wordt verder niet gespecificeerd. Dit betekent dat een inleg van 1 eurocent op zich voldoende zou moeten zijn. Dit heeft uiteraard geen enkele toegevoegde waarde en zorgt alleen voor extra administratieve belasting. Hiervoor in de plaats zou de eis kunnen gelden van het hebben lopen van een lijfrente.

- In artikel 15 van het wetsvoorstel is opgenomen dat de ingangsdatum van de lijfrente in de periode van vijf jaar voorafgaand aan de bijstandsaanvraag niet mag zijn uitgesteld. Bij het ZZP pensioen wordt gewerkt met een flexibele ingangsdatum. Wel wordt de lifecycle afgestemd op de resterende looptijd tot de gewenste pensioendatum op dat moment. Gezien het karakter van het ZZP Pensioen gaan wij er niet van uit dat de voorlopig ingestelde pensioendatum wordt gezien als de ingangsdatum. De voorwaarde kan in onze ogen hier niet van toepassing zijn.
- Tenslotte vragen wij ons af of de bescherming tegen opeisbaarheid en beslag afdoende geregeld is. Indien dit niet zo is vragen wij u dit alsnog op te nemen.